

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 11/20
Luxemburgissa 4.2.2020

Tuomio yhdistetyissä asioissa C-515/17 P ja C-561/17 P
Uniwersytet Wrocławski ja Puola v. Tutkimuksen toimeenpanovirasto (REA)

Unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että se, että asianosaisen ja sen asianajajan välillä oli olemassa opetustehtäviä koskeva sopimus, loukkasi unionin tuomioistuimissa esiintyvien edustajien riippumattomuuden vaatimusta

Unionin tuomioistuin kumoaa näin ollen valituksenalaisen määräyksen

Asiassa Uniwersytet Wrocławski ja Puola vastaan REA 4.2.2020 antamassaan tuomiossa (yhdistetyt asiat C-515/17 P ja C-561/17 P) unionin tuomioistuin, joka käsitteli asiaa suurena jaostona, kumosi unionin yleisen tuomioistuimen määräyksen,¹ jolla oli tutkittavaksi ottamista koskevien edellytysten selvän täyttymättä jättämisen perusteella jätetty tutkimatta kanne, jonka Wrocławin yliopisto oli nostanut Tutkimuksen toimeenpanoviraston (REA) päätöksistä, sillä perusteella, että kyseistä yliopistoa edustanut oikeudellinen neuvonantaja ei täyttänyt Euroopan unionin tuomioistuin perussäännön² (jäljempänä perussääntö) mukaista riippumattomuutta koskevaa edellytystä.

REA teki tutkimusohjelman yhteydessä Wrocławin yliopiston kanssa tukisopimuksen. Kävi kuitenkin ilmi, ettei yliopisto noudattanut kyseisen sopimuksen määräyksiä, joten REA irtisanoi mainitun sopimuksen ja lähetti Wrocławin yliopistolle kolme maksukehotusta, joissa vaaditut määrät yliopisto maksoi.

Wrocławin yliopisto nosti tämän jälkeen unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati tuomioistuinta muun muassa kumoamaan REA:n päätökset, joilla tukisopimus irtisanottiin ja joilla yliopisto velvoitettiin maksamaan takaisin osa maksetuista tuista. Koska yliopistoa edustaneen oikeudellisen neuvonantajan ja yliopiston välillä oli olemassa opetusta koskeva sopimus, unionin yleinen tuomioistuin jätti kanteen tutkimatta, koska tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuivat.

Unionin tuomioistuin, joka sai käsiteltäväkseen Wrocławin yliopiston tekemän valituksen (asia C-515/17 P) ja Puolan tasavallan tekemän valituksen (asia C-561/17 P), palautti mieleen, että siltä osin kuin on kyse edustamisesta unionin tuomioistuimissa nostettujen suorien kanteiden osalta, perussäännön 19 artikla sisältää kaksi erillistä ja kumulatiivista edellytystä. Ensimmäisellä edellytyksellä³ tällainen asianosainen velvoitetaan käyttämään edustajanaan asianajajaa. Toinen edellytys⁴ koskee sitä, että kyseistä asianosaista edustavalla asianajajalla on oltava oikeus esiintyä jonkin jäsenvaltion tai jonkin Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen sopimuspuolena olevan valtion tuomioistuimessa.

Unionin tuomioistuin totesi ensiksi, että Wrocławin yliopiston oikeudellinen neuvonantaja täytti jälkimmäisen edellytyksen, ja siirtyi sitten tutkimaan, täyttyikö ensimmäinen edellytys.

Unionin tuomioistuin aloitti palauttamalla mieleen, että koska perussäännön 19 artiklan kolmannessa kohdassa ei viitata jäsenvaltioiden kansalliseen oikeuteen, kyseistä käsitettä on tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja tässä tulkinnassa on otettava huomioon

¹ Määräys 13.6.2017, Uniwersytet Wrocławski v. REA ([T-137/16](#), ei julkaistu).

² Perussäännön 19 artikla.

³ Ilmaistu perussäännön 19 artiklan kolmannessa kohdassa.

⁴ Ilmaistu perussäännön 19 artiklan neljännessä kohdassa.

paitsi kyseisen säännöksen sanamuoto, myös sen asiayhteys ja päämäärä. Unionin tuomioistuin korosti tältä osin, että kyseisen artiklan sanamuodon mukaan asianosainen, joka jää mainitun artiklan kahden ensimmäisen kohdan soveltamisalan ulkopuolelle, ei saa itse ajaa asiaansa jossakin unionin tuomioistuimista, vaan asianosaisen on turvauduttava asian ajamisessa kolmannen ja nimenomaan asianajajan palveluihin, toisin kuin kahdessa ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen asianosaisten, joita voi edustaa asiamies. Unionin tuomioistuin täsmensi, että kyseisen 19 artiklaan perustuvan edustussäännön tavoite perustuu ennen kaikkea toimeksiantajan etujen suojelemiseen ja puolustamiseen parhaalla mahdollisella tavalla, täysin riippumattomasti ja lakia ja ammatillisia ja ammattieettisiä sääntöjä noudattaen. Tuomioistuin palautti mieleen, että asianajajan riippumattomuuden käsite perussäännön 19 artiklan erityisessä asiayhteydessä määrittyy paitsi negatiivisesti, eli työ- tai palvelussuhteen puuttumisen perusteella, myös positiivisesti, eli viittaamalla ammattieettisiin sääntöihin liittyviin sitoumuksiin. Tässä yhteydessä asianajajan riippumattomuutta koskevaa velvollisuutta ei ole ymmärrettävä siten, ettei asianajajalla saisi olla asiakkaaseensa mitään siteitä, vaan siten, ettei hänellä saa olla asiakkaaseensa siteitä, jotka selvästi haittaavat hänen kykyään täyttää puolustamistehtävänsä palvelen asiakkaansa etuja parhaalla mahdollisella tavalla.

Unionin tuomioistuin muistutti tältä osin, ettei riittävän riippumattomana edustamaansa oikeushenkilöön nähden voida pitää asianajajaa, jolla on kyseisessä oikeushenkilössä merkittäviä hallinnollisia ja taloudellisia valtuuksia, joiden perusteella hän on siinä korkeassa johtotehtävässä, joka on omiaan vaarantamaan hänen asemansa riippumattomana kolmantena osapuolena, asianajajaa, joka on korkeassa asemassa edustamansa oikeushenkilön johdossa, tai asianajajaa, joka omistaa edustamansa yhtiön osakkeita ja jonka hallituksen puheenjohtajana hän toimii.

Tällaisiin tilanteisiin ei kuitenkaan voida rinnastaa tilannetta, jossa oikeudellinen neuvonantaja puolusti Wrocławin yliopiston etuja olematta alisteisuussuhteessa yliopistoon nähden ja jossa hän oli sidoksissa kyseiseen yliopistoon ainoastaan sellaisen sopimuksen kautta, joka koski yliopistossa suoritettavia opetustehtäviä. Unionin tuomioistuimen mukaan tällainen sidos on nimittäin riittämätön, jotta olisi mahdollista katsoa, että kyseinen oikeudellinen neuvonantaja oli tilanteessa, joka selvästi haittasi hänen kykyään puolustaa asiakkaansa etuja parhaalla mahdollisella tavalla ja täysin riippumattomana.

Unionin tuomioistuin katsoi näin ollen, että unionin yleinen tuomioistuin oli tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että pelkästään se, että Wrocławin yliopiston ja sitä edustaneen oikeudellisen neuvonantajan välillä oli olemassa opetustehtäviä koskeva yksityisoikeudellinen sopimus, oli omiaan vaikuttamaan kyseisen oikeudellisen neuvonantajan riippumattomuuteen sen takia, että oli olemassa vaara siitä, että kyseisen neuvonantajan ammatillinen ympäristö vaikuttaisi ainakin osaksi hänen ammatilliseen mielipiteeseensä. Näin ollen unionin tuomioistuin kumosi valituksenalaisen määräyksen ja palautti asian unionin yleiseen tuomioistuimeen.

MUISTUTUS: Euroopan unionin tuomioistuin käsittelee valituksia, joissa haetaan muutosta unionin yleisen tuomioistuimen antamiin tuomioihin ja määräyksiin oikeuskysymyksissä. Lähtökohtaisesti valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta. Jos valitus tutkitaan ja hyväksytään, unionin tuomioistuin kumoaa unionin yleisen tuomioistuimen päätöksen. Jos asiassa on mahdollista antaa ratkaisu, unionin tuomioistuin voi tehdä sen. Muussa tapauksessa unionin tuomioistuimen on siirrettävä asia unionin yleiseen tuomioistuimeen, jota sen valituksesta antama ratkaisu sitoo.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127